

škem, Hrvate na Hrvatskem in Ogrskem, Slavonce (Slavonier) v Slavoniji in na Ogrskem, Vende (Wenden) v Iliriji in na Štajerskem, Srbe in Ilirce v Slavoniji in na Ogrskem, Morlake v Dalmaciji. Dodaja, da tvorijo Slovani skoro pol prebivalstva Avstrije.

Uporablja pa za naše kraje promiscue izraze slovansko, ilirsko, kranjsko, vendsko; ilirsko pomeni včasih slovensko, včasih hrvatsko, izraza slovensko ne pozna. Zadevne pripombe pri Ljubljani, Slov. Bistrici in Trstu smo že omenili, o narodnosti prebivalcev Celovca in Gorice ne pove nič. Nemškim oblikam krajevnih imen dodaja pa večkrat v oklepaju nacionalno obliko, seveda v fonetični transkripciji, tako za mesta na Ogrskem madžarsko obliko, na Hrvatskem hrvatsko, n. pr. Agram (Zagrab), Fiume (Reka), pri nas pa slovensko n. pr. Adels-

berg (von den hier wohnenden Slaven Postojna genannt), Assling (Jesenitze), Cilly (windisch Celle), Gonovitz (windisch Kojnitze), Laibach (Lublana), Leibnitz (Lipniza), Neumarktl (krainerisch: Tersezeh), Pettau (Ptuja), Teplitz (Rimske Toplice), Tüf-fer (Laschko), Windisch Freistritz (Wisterza). Nekatera tako dodana slovanska imena so tudi sprejeta v abecedni register. Pri opisu Triglava doda obliko Koinška planina (Pferde-Alpen), »kjer so zadnje planšarske kočje, imenovane Upole«.

Zelo zanimivo bi bilo, če bi mogli ugotoviti, ali je avtor delal samo na podlagi literature ali tudi po lastnih opazovanjih na potovanjih. Opis Ljubljane, ki izkazuje več prosvetnih kot gospodarskih ustanov, pa ne hote spominja na 100 let mlajši izrek Louisa Adamiča: »Ljubljana produces culture«.

PRISPEVEK O REVOLUCIONARNIH DOGODKIH NA VZHODNEM SLOVENSKEM LETA 1848

JAN SEDIVÝ

Malonedeljska župnijska kronika poroča o revolucionarnih dogodkih leta 1848 v življenjepisu Jurija Eileca. Ta se je rodil 16. aprila 1803 v Dražnem vrhu v Slovenskih goricah. Pri Mali Nedelji je bil kaplan od 1. februarja 1845 do 6. septembra 1848. Dopisoval je v Novice in Zgodnjo Danico, razen tega se je ukvarjal tudi s slikarstvom. Znanim duhovnikom je podarjal slike, ki so prikazovale slovenske narodne noše in zgodovinske osebnosti. Restavriral je tudi več cerkvenih slik. Krempljeve Dogodivšine štajerske zemle (1844) je opremil s slikami. Umril je 21. decembra 1857.

»Glas o revoluciji na Dunaju 13. marca 1848 in geslo o svobodi sta se raznesla tudi po Prlekiji. Ko sta šla na sprehod v ponedeljek 4. aprila kaplan Eilec in takratni bogoslovec Jakob Razlag, poznejši dr. Radoslav Razlag, ki je zaradi revolucije pobegnil iz Gradca domov, sta na Radoslavskem bregu opazila v mehki poti mnogo stopinj. Sledila sta jim in prišla v grad Branek. Tam sta našla množico ljudi, ki je prišla nad uradnike in se hotela maščevati nad hudobnima in goljufivima uradnikoma Antonom Slano in Jožefom Kafujem, a sta se skrila v zvonik. Ljudje so lomili stole in uničevali, kar

jim je prišlo pod roke. Tedaj sta prišla Eilec in Razlag in pregovorila Malonedeljčane, da so se vrnil. Po njihovem odhodu so se razšli tudi drugi.

Naslednji dan so napadli Lukavski grad zlasti prebivalci iz vasi Grabe in izlili svoj bes na oskrbnika Tratnika, ki so ga ranili in vrgli iz gradu. Tratnik je odšel v Maribor po vojake, ki so prišli čez dva dni. Od tod se je odpravila razburjena množica nad župnika k Sv. Križu, ki pa je pravočasno pobegnil v Veržej. Učitelj je dal zvoniti plat zvona. Tega dne je pobegnil iz Ljutomera tudi bivši profesor mariborske gimnazije dr. Gottweiss, najemnik braneške graščine.

Ta dan je vse to videl bogoslovec Razlag in je obvestil o tem kaplana Eileca. Le-ta je komaj čakal na nedeljo, da je v pridigi pomiril ljudstvo.«

Malonedeljčani so tudi po propadu Avstrije leta 1918 pod vodstvom bogatega kmeta in prekupčevalca izropali trgovino Kegla pri Sv. Tomažu in naslednji dan Senčarjevo trgovino pri Mali Nedelji. Mir je zavladal, ko je poslal Narodni svet iz Ljutomera peščico vojakov. O tem je obširno gradivo na okrožnem sodišču v Mariboru, ki ga pa predsednik Venturini doslej ni dal na vpogled.